

Tomáš Zmeškal

AZ ÉKÍRÁSOS SZERELMESLEVÉL

1915. november 24-én a cseh nyelvész Hrozný professzor bemutatta a világnak a hettita nyelv megfejtését – és éppen ezen a napon született meg Josef Cerný. Az életét követve egyben megismerjük térségünk 20. századi történetét: börtön, kínzás, árulás, erőszak, sértődés, megbocsátás... Az egészet azonban mégsem a keserűség jellemzi, hanem a cseh íróktól megszokott csendes derű. A történelmet sem egyoldalúan ábrázolja, hanem árnyaltan, több nézőpontból, olykor szürreálisan, mégis átélhető módon. A történelmi családrege Csehszlovákiából indul és a mai Csehországba vezet, mozaikszerűen épül fel, más időszakok és távoli helyek tűnnek fel, megismerjük Josef és Kveta szerelmét, házasságát, ott állunk lányuk esküvőjén, és végül az a bizonyos, ékírással írott szerelmeslevél is megtalálja az olvasóját.

A kongói apától és cseh anyától származó prágai Tomáš Zmeškal (1966) író, műfordító és angoltanár. Regénye elnyerte a rangos cseh Josef Škvorecký-díjat (2009) és az Európai Unió irodalmi díját (2011).

Szczepan Twardoch

MORFIUM

Isten? Haza? Becsület? Morfium! 1939, Varsó, a német megszállás első heteiben. Konstany Willemann varsói polgár, egy német arisztokrata és egy asszimilált sziléziai asszony gyermeke, akit nemigen foglalkoztatnak a hazafias jelszavak, a hős katonák vérével megszentelt hagyományok. Egy cinikus gazember, egy bonviván, egy romlott morfinista. Hűtlen férj és rossz apa. Konstany kelletlenül vesz részt a szeptemberi hadjáratban, a vereséget követően is akarata ellenére lesz tagja egy földalatti ellenálló szervezetnek. Nem akar se lengyel, se német lenni... Csak egy újabb adag morfiumot, és tovább élni a világi és szoknyabolond életét. A történelem elől azonban nincs menekvés. Szczepan Twardoch olyan antihőst alkotott, akit szeretünk, akinek szurkolunk, annak ellenére, hogy szégyentelen és megátalkodott. Akinek Varsó kiégett utcáin tett minden lépését egy különös hang kíséri, egy rejtélyes erő, mely a múltat és a jövőt is ismeri. S hogy ez egy gépezet, mely a világ feletti uralmat bírja, vagy a Sátáné, talán a címben szereplő drog suttogja a gonosz varázslatokat hősünk fülébe? Twardoch egy embert mutat meg nekünk, akit felkapott a történelem forgószele, akit rabul ejtettek saját ösztönei, valakit, akinek több szégyenletes vonása van, mint jó. Talán mert a világ is éppen ilyen.

Sylwia Chutnik

NŐI ZSEBATLASZ

A varsói bérház négy lakója köré felfűzött történetekre tekinthetünk akár regényként, akár egyedi Varsó-útikönyvként, akár egy megalkuvások nélküli, a nagyváros legszegényebb rétegét megvizsgáló feminista tanulmányként. A fejezetek elején ismeretlenek hitt női archetípusokat mutat be a szerző (bazárosok, összekötők, utánzatok, kis hercegnők), majd ezt követően egy-egy általa kiválasztott és megformált „példányra” fókuszál. A szereplők nőisége széles spektrumot fog át: a generációs különbségek elemi eszközén túl még a nemek közti átfedés is megjelenik egy elnőiesedett férfi személyében. A szerző hol természetfilmes szenvtelenséggel, hol a hétköznapi tragédiák iránti megértéssel teli szeretettel mutatja be a tipikusnak tekinthető bérház és az utca ökoszisztémáját a maga rendező elveivel és az őshonos fajokkal egyetemben.

Sylwia Chutnik (1979) író, újságíró és idegenvezető. Mindezek mellett önkéntes munkát is végez, valamint vezetője a lengyel anyák és nők jogaiért küzdő MaMa alapítványnak. Egyedülálló idegenvezetéseit Varsó jeles nőalakjainak történeteire fűzi fel. Íróként Női zsebatlasz című regényével rendkívül sikeresen debütált, 2008-ban elnyerte a neves Paszport Polityki irodalmi díjat, és a 2009-es Nike-díjra is jelölték.